

PROGRAM
WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY

Szkoły Podstawowej Nr 45
z Oddziałami Integracyjnymi
im. Świętego Jana Pawła II
w Białymstoku

Białystok 2017

Podstawa prawna:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka z 1948 r.
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.).
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59).
- Ustawa z 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r. poz. 487).
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 783).
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r. poz. 957).
- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem (Dz. U. Nr 26 z 2003 r., poz. 226).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej (Dz. U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1487).
- Rozporządzenie MEN z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 228, poz. 1490)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii(Dz. U. z 2015 r. poz. 1249).
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej na rok szkolny 2017/2018
- Statut Szkoły Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Św. Jana Pawła II

Wstęp

Program Wychowawczo-Profilaktyczny, realizowany w Szkole Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Św. Jana Pawła II, opiera się na hierarchii wartości przyjętej przez Radę Pedagogiczną, Radę Rodziców oraz Samorząd Uczniowski i wynika z przyjętej w szkole koncepcji pracy. Treści Programu Wychowawczo-Profilaktycznego są spójne ze Statutem Szkoły. Istotą działań wychowawczych i profilaktycznych jest współpraca całej społeczności szkolnej, oparta na założeniu, że wychowanie jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole. W swoich działaniach musi ona uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa.

Rolą szkoły, oprócz jej funkcji dydaktycznej, jest dbałość o wszechstronny rozwój każdego z uczniów oraz wspomaganie wychowawczej funkcji rodziny. Wychowanie rozumiane jest jako wspieranie uczniów w rozwoju ku pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Proces wychowania jest wzmacniany i uzupełniany poprzez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został opracowany na podstawie diagnozy potrzeb i problemów występujących w środowisku szkolnym, z uwzględnieniem:

- wyników ewaluacji (np. wewnętrznej, zewnętrznej),
- wyników nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora,
- ewaluacji wcześniejszego Programu Wychowawczego i Szkolnego Programu Profilaktyki,
- wniosków i analiz (wnioski z pracy Klasowych Zespołów Nauczycieli, zespołów przedmiotowych, zespołów zadaniowych),
- innych dokumentów i spostrzeżeń ważnych dla szkoły.

Podstawowym celem realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

Podstawowe zasady realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego obejmują:

- powszechną znajomość założeń programu – przez uczniów, rodziców i wszystkich pracowników szkoły,
- zaangażowanie wszystkich podmiotów szkolnej społeczności i współpracę w realizacji zadań określonych w programie,
- respektowanie praw wszystkich członków szkolnej społeczności oraz kompetencji organów szkoły (dyrektor, Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski),
- współdziałanie ze środowiskiem zewnętrznym szkoły (np. udział organizacji i stowarzyszeń wspierających działalność wychowawczą i profilaktyczną szkoły),
- odpowiedzialność za efekty realizacji programu.

I. Misja wychowawcza szkoły

Misją Szkoły Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Św. Jana Pawła II jest kształcenie i wychowanie w duchu wartości, odpowiedzialności wobec ojczyzny oraz uszanowania polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata. Jest to również kształtowanie umiejętności nawiązywania kontaktów z rówieśnikami, także przedstawicielami innych kultur. Szkoła zapewnia pomoc we wszechstronnym rozwoju uczniów w wymiarze intelektualnym, psychicznym i społecznym, zapewnia wsparcie psychologiczne i pedagogiczne.

Misją szkoły jest uczenie wzajemnego szacunku i uczciwości jako postawy życia w społeczeństwie i w państwie, w duchu przekazu dziedzictwa kulturowego oraz kształtowania postaw patriotycznych, a także budowanie pozytywnego obrazu szkoły poprzez kultywowanie i tworzenie jej tradycji. Jej zadaniem jest także przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych, kształtowanie postawy odpowiedzialności za siebie i innych oraz troska o bezpieczeństwo uczniów, nauczycieli i rodziców.

II. Sylwetka absolwenta

Dążeniem Szkoły Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Św. Jana Pawła II jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój.

Uczeń kończący szkołę posiada następujące cechy:

- kieruje się w codziennym życiu zasadami etyki i moralności,
- zna i stosuje zasady dobrych obyczajów i kultury bycia,
- jest odpowiedzialny,
- zna historię i kulturę własnego narodu, regionu oraz tradycje szkoły, przestrzega zasad bezpieczeństwa i higieny życia,
- zna i rozumie zasady współżycia społecznego,
- jest tolerancyjny,
- korzysta z różnych źródeł wiedzy i informacji, racjonalnie wykorzystuje narzędzia i technologie informatyczne,
- jest ambitny,
- jest kreatywny,
- jest odważny,

- jest samodzielny,
- posiada wiedzę na temat współczesnych zagrożeń społecznych i cywilizacyjnych, podejmuje odpowiedzialne decyzje w trosce o bezpieczeństwo własne i innych,
- szanuje potrzeby innych i jest chętny do niesienia pomocy,
- jest odporny na niepowodzenia,
- integruje się z rówieśnikami i prawidłowo funkcjonuje w zespole.

III. Cele ogólne

Działalność wychowawcza w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju, ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) fizycznej – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia oraz podejmowania zachowań prozdrowotnych,
- 2) psychicznej – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
- 3) społecznej – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
- 4) aksjologicznej – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- 1) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- 2) kształtowanie hierarchii wartości, w której zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,

- 3) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- 4) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- 5) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- 6) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami, a także warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- 7) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- 8) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, np. poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,
- 9) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
- 10) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych, mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.

Działalność edukacyjna w szkole polega na stałym poszerzaniu oraz ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
- 2) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,

- 3) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- 4) kształtowanie krytycznego myślenia oraz wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- 5) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
- 6) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działalność informacyjna w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- 1) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- 2) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 3) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych

z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

- 4) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców, a także o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomania.

Działalność profilaktyczna w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- 1) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- 2) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub inne uwarunkowania są w wyższym stopniu narażeni na wystąpienie zachowań ryzykownych,
- 3) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania te obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
- 2) przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia jako alternatywnej, pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby,

w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,

- 3) kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- 4) doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- 5) włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny, o którym mowa w art. 71b ust. 1b ustawy o systemie oświaty, działań z zakresu przeciwdziałania używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych.

Najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie),
- wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

- zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- promowanie zdrowego stylu życia,
- kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych,
- eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,

- rozpoznawanie niebezpieczeństwa związanego z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.

IV. Struktura oddziaływań wychowawczych

1. Dyrektor szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Rada Pedagogiczna:

- uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go w porozumieniu z Radą Rodziców,

- opracowuje i zatwierdza dokumenty i procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,
- przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- udzielają uczniom pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- kształcą i wychowują dzieci w duchu patriotyzmu i demokracji,
- rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia.

4. Wychowawcy klas:

- diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- przygotowują sprawozdanie realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- są członkami zespołu wychowawców i wykonują zadania zlecone przez przewodniczącego zespołu,

- oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców,
- dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych.

5. Zespół Wychowawców:

- opracowuje projekty procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością, zasad współpracy z instytucjami i osobami działającymi na rzecz uczniów, propozycje modyfikacji zasad usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- analizuje i rozwiązuje bieżące problemy wychowawcze,
- ustala potrzeby w zakresie doskonalenia umiejętności wychowawczych nauczycieli, w tym rozpoczynających pracę w roli wychowawców,
- przygotowuje analizy i sprawozdania w zakresie działalności wychowawczej i profilaktycznej szkoły.

6. Pedagog szkolny/psycholog:

- diagnozuje środowisko wychowawcze,
- zapewnia uczniom pomoc psychologiczną w odpowiednich formach,
- współpracuje z rodzicami uczniów, którzy potrzebują szczególnej troski wychowawczej lub stałej opieki,
- zabiega o różne formy pomocy wychowawczej i materialnej dla uczniów,
- współpracuje z rodzicami w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom uczniów,

- współpracuje z placówkami wspierającymi proces dydaktyczno-wychowawczy szkoły i poszerzającymi zakres działań o charakterze profilaktycznym, w tym z poradnią psychologiczno-pedagogiczną.

7. Rodzice:

- współtworzą szkolny program wychowawczo-profilaktyczny,
- uczestniczą w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły,
- uczestniczą w wywiadówkach organizowanych przez szkołę,
- zasięgają informacji na temat swoich dzieci w szkole,
- współpracują z wychowawcą klasy i innymi nauczycielami uczącymi w klasie,
- dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez uczniów,
- Rada Rodziców uchwała w porozumieniu z Radą Pedagogiczną program wychowawczo-profilaktyczny szkoły.

8. Samorząd Uczniowski:

- jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły oraz innych działań zgodnie z potrzebami i możliwościami organizacyjnymi w porozumieniu z dyrektorem,
- uczestniczy w diagnozowaniu sytuacji wychowawczej szkoły,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców i Radą Pedagogiczną,
- prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego,
- propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

V. Kalendarz cyklicznych uroczystości szkolnych

- Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego,
- Ślubowanie klas pierwszych,
- Porządkowanie grobów nieznanego żołnierza,
- Dzień Edukacji Narodowej,
- Narodowe Święto Niepodległości,
- Szkolny festiwal twórczości artystycznej,
- Andrzejki szkolne,
- Mikołajki klasowe,
- Szkolne spotkanie opłatkowe,
- Jasełka,
- Szkolny wieczór kolęd,
- Szkolne walentynki,
- Pierwszy dzień wiosny,
- Dzień Ziemi,
- Święto Patrona Szkoły,
- Pożegnanie abiturientów,
- Szkolne obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- Dzień Sportu,
- Zakończenie roku szkolnego.

Szczegółowy kalendarz na każdy rok szkolny stanowi załącznik do programu.

VIII. Zasady ewaluacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego

Ewaluacja programu polegać będzie na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja przeprowadzana będzie poprzez:

- 1) obserwację zachowań uczniów i zachodzących w tym zakresie zmian,
- 2) analizę dokumentacji,
- 3) przeprowadzanie ankiet, kwestionariuszy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli,
- 4) rozmowy z rodzicami,
- 5) wymianę spostrzeżeń w zespołach wychowawców i nauczycieli,
- 6) analizy przypadków.

Ewaluacja programu pozwoli na zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych poprzez możliwość wprowadzania zmian i korekt. Ewaluacja zostanie przeprowadzona w oparciu o podsumowanie pracy na koniec każdego semestru, badanie efektów programu przy pomocy ankiet na koniec roku szkolnego, zaplanowanie zmian i korekt po analizie wyników badania, coroczną identyfikację potrzeb i problemów uczniów przy pomocy ankiety (głównie w klasach pierwszych).

Program Wychowawczo-Profilaktyczny został uchwalony przez Radę Rodziców w porozumieniu z Samorządem Uczniowskim i Radą Pedagogiczną Szkoły Podstawowej Nr 45 z Oddziałami Integracyjnymi im. Świętego Jana Pawła II w Białymstoku w dniu 11 października 2017 roku.

IX. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

PODMIOT: U C Z E Ń – I ETAP EDUKACYJNY – klasy I-III

CELE SZCZEGÓLOWE	ZADANIA	SPOSÓB DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE	TERMIN REALIZACJI
<i>OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO</i>					
1. Uczeń zna obowiązujące normy i zasady w szkole.	- zapoznanie uczniów z systemem kar i nagród, - zapoznanie z regulaminami i obowiązującymi przepisami BHP w świetlicy i pracowniach – informatycznej, sali ćwiczeń, - zapoznanie uczniów z sygnałami alarmowymi, drogami ewakuacyjnymi i procedurą postępowania w razie zagrożenia – symulacja ewakuacji szkoły.	- konsekwentne odwoływanie się wychowawców i nauczycieli do systemu kar i nagród w trakcie prowadzonych lekcji, - systematyczne przypominanie o obowiązkach i prawach ucznia, - konsekwentne reagowanie wychowawców i nauczycieli na przypadki łamania regulaminów, przepisów i zasad obowiązujących w szkole.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, - wychowawcy Śruby, - specjaliści, - dyrekcja.		W trakcie roku szkolnego
2. Uczeń zna ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne.	- modelowanie postaw prospołecznych ucznia, - motywowanie ucznia do przestrzegania w życiu codziennym norm społeczno-moralnych, - uczenie postaw tolerancyjnych wobec osób niepełnosprawnych, innych wyznań oraz osób o niższym statusie społeczno-ekonomicznym.	- lekcje katechezy, - terapia psychologiczna, socjoterapia, - działania wynikające z realizacji treści programowych, - realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły, - bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach ryzykownych i konfliktowych.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, -specjaliści, dyrekcja, rodzice.	Kościół, PPP Nr 2, Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna Nr 2.	W trakcie roku szkolnego

3. Uczeń ma poczucie przynależności do społeczności klasowej i szkolnej.	- kształtowanie w uczniu poczucia przynależności do społeczności klasowej i szkolnej, -budzenie w uczniu potrzeby pielęgnowania tradycji i obrzędów szkolnych, - integracja środowiska klasowego i szkolnego, - angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego.	- zajęcia integrujące, - klasowe wyjścia oraz wycieczki integrujące, - okolicznościowe imprezy i uroczystości szkolne, - działalność Samorządu Uczniowskiego, - Bal Integracyjny.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, specjaliści, - opiekunowie Samorządu Uczniowskiego.	Rada Szkoły, Klasowe Rady Rodziców.	W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń stosuje podstawowe kanony właściwego zachowania w różnych sytuacjach i miejscach w szkole oraz poza szkołą.	- przypomnianie uczniom zasad savoir-vivre oraz z zasad zachowania obowiązujących w szkole i poza nią, - wpajanie uczniom praktykowania w stosunkach międzyludzkich zasady: „Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe”, - interweniowanie w przypadku kłótni, konfliktów, bójek, - dokonywanie analizy zachowań uczniów w szkole i poza szkołą.	- modelowanie zachowania uczniów poprzez przykład dorosłych, - działania wynikające z realizacją treści programowych, - bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach konfliktowych.	- wszyscy pracownicy szkoły	Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny	W trakcie roku szkolnego
5. Wdrażanie ucznia do samodzielności.	- stopniowe wdrażanie dzieci do samodzielnego wykonywania różnych prac, samodzielnego rozwiązywania zadań i ćwiczeń w klasie, nauczanie dziecka obowiązkowości i systematyczności.	- Uczestnictwo w pogadankach dotyczących samodzielności w wykonywaniu czynności samoobsługowych i pracy na lekcji, - samodzielne korzystanie z biblioteki szkolnej - uczniowie poznają zasoby i zachęceni są do czytelnictwa, - samodzielnie korzystanie ze stołówki szkolnej.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, wychowawcy w świetlicy, nauczyciele biblioteki szkolnej		W trakcie roku szkolnego
OBSZAR ROZWOJU EMOCJONALNEGO					
1. Uczeń rozwija swoją wrażliwość i empatię.	- angażowanie uczniów w pomoc koleżeńską,	-działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia	- nauczyciele nauczania zintegrowanego,	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego

	- organizowanie akcji charytatywnych z udziałem uczniów, - akcentowanie tematyki dotyczącej wrażliwości i empatii na lekcjach religii.	zintegrowanego, - lekcje katechezy.	specjaliści, katecheci.		
2. Kształtowanie poczucia własnej wartości ucznia.	- podnoszenie samooceny ucznia przez udział w konkursach klasowych i szkolnych, olimpijkach, - stosowanie wyróżnień i nagród w docenieniu szczególnych umiejętności ucznia, - zauważanie i wzmacnianie pozytywnych zachowań ucznia.	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - pamiętanie o stosowaniu pochwał i nagród, - terapia psychologiczna, - zajęcia socjoterapeutyczne.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, rodzice, specjaliści.	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń poznaje konsekwencje swego zachowania.	-zapoznanie ucznia z sytuacjami ryzykownymi, -uświadomienie uczniowi konsekwencji zachowań ryzykownych.	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, -pogadanki, rozmowy, -metody pogładowe (filmy), -indywidualne programy i projekty.	- rodzice, wszyscy pracownicy szkoły.	PPP Nr 2, Policja, Straż Pożarna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.	W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń uczy się rozpoznawać przykre i trudne dla niego emocje oraz potrafi sobie z nimi poradzić.	- kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych i cudzych uczuć oraz ich wyrażania, - budowanie umiejętności współodczuwania (empatii), - zapoznanie ucznia z najprostszymi metodami rozładowania przykrych emocji, - stwarzanie przyjaznych uczniowi warunków nauki.	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - pogadanki, rozmowy, - terapia psychologiczna, - zajęcia socjoterapeutyczne.	- specjaliści	PPP Nr 2, Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny	W trakcie roku szkolnego
5. Uczeń wie, jak postępować i do kogo się zwrócić w sytuacji pojawienia się agresji i przemocy.	- zapoznanie uczniów z pojęciami agresji i przemocy, - uczenie pozytywnych sposobów rozładowania napięcia i nauka rozwiązywania problemów, - zapoznanie ze sposobami konstruktywnego rozładowania agresji psychicznej i fizycznej oraz właściwego reagowania w sytuacjach	- spotkania uczniów z przedstawicielem Policji, Straży Miejskiej, - działania wynikające z realizacji treści programowych, - pogadanki, rozmowy z pedagogiem, psychologiem.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego - wychowawcy, - specjaliści, - rodzice.	CODiR, PPP 2	Rok szkolny

	konfliktowych, - rozwijanie umiejętności wyrażania własnych stanów emocjonalnych i rozpoznawania ich u innych ludzi.				
OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO					
1. Uczeń uczy się rozpoznawać swoje uzdolnienia i zainteresowania.	- tworzenie warunków sprzyjających pełnemu rozwojowi ucznia, - pomoc uczniowi w uświadomieniu sobie swoich mocnych stron, - wspomaganie rozwoju własnych pasji i zainteresowań uczniów, - wspieranie ucznia w przerywaniu trudności i ograniczeń zdrowotnych, - dostosowywanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów.	- tablica informacyjna o działających w szkole kołach zainteresowań, - terapia psychologiczna, - prezentacje osiągnięć uczniów w szkole i poza nią, - korygowanie deficytów rozwojowych poprzez zajęcia o charakterze terapeutycznym, rewalidacyjnym.	- specjaliści - wychowawcy świetlicy, - nauczyciele nauczania zintegrowanego, - bibliotekarze, - opiekunowie kół zainteresowań, - rodzice.	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego
2. Uczeń poznaje inne kultury.	- zapoznanie ucznia z tradycjami, obrzędami, kulturą, religią wybranych państw lub grup etnicznych, - uczenie się dostrzegania własnej tożsamości w relacji z „Innym”, „Obcym”, - uczenie się tolerancji i szacunku wobec odmienności, - otwartość wobec „Innych”, „Obcych” i negowanie stereotypów.	- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, - katecheci, - specjaliści - rodzice.		W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń jest tolerancyjny wobec innych.	- uczeń jest tolerancyjny wobec różnych poglądów, postaw, przekonań.	- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy.	- nauczyciele nauczania zintegrowanego, - katecheci, - specjaliści - rodzice.		W trakcie roku szkolnego
OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO					

1. Uczeń uczy się dbać o zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych.	<ul style="list-style-type: none"> - przekazanie wiedzy na tematy związane z higieną nauki, higieną osobistą, - rozpowszechnianie informacji na temat racjonalnego odżywiania, kulturalnego i estetycznego spożywania posiłków, zdrowego trybu życia oraz higieny ciała, odzieży, - zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa w trakcie wycieczek w mieście oraz poza miastem. 	<ul style="list-style-type: none"> - działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - prelekcje pielęgniarki, - wykonywanie gazetek szkolnych dotyczących zasad higienicznego trybu życia. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele nauczania zintegrowanego, - rodzice - spotkania z pracownikiem służby zdrowia. 	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	W trakcie roku szkolnego
2. Uczeń uczestniczy w różnych formach aktywności ruchowej.	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie aktywności fizycznej poprzez: zachęcanie do udziału w zajęciach sportowych, - organizowanie sportowych rozgrywek szkolnych i międzyszkolnych, - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa na drodze oraz podczas gier i zabaw, - aktywizowanie osób z nadwagą i innymi problemami zdrowotnymi, - organizowanie integracyjnych wycieczek i imprez sportowo - rekreacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - zawody, turnieje, konkursy i zajęcia sportowe, olimpijki, - zajęcia na świeżym powietrzu. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele nauczania zintegrowanego. 	Inne szkoły	W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń potrafi konstruktywnie spędzać czas wolny.	<ul style="list-style-type: none"> - angażowanie uczniów w działalność pozalekcyjną i pozaszkolną, - wskazanie konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu - relaksu. 	<ul style="list-style-type: none"> - koła i zajęcia pozalekcyjne. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele nauczania zintegrowanego, rodzice, specjaliści. 		W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń uświadamia sobie zagrożenia płynące z nadmiernego korzystania z Internetu, telefonu komórkowego i gier komputerowych.	<ul style="list-style-type: none"> - wskazanie zasad bezpiecznego dla zdrowia korzystania z Internetu, telefonu i gier, - przypomnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego w grupie rówieśniczej. 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z edukacji informatycznej. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele nauczania zintegrowanego, specjaliści. 		W trakcie roku szkolnego

OBSZAR ROZWOJU MORALNEGO

1. Uczeń zna swoje prawa i obowiązki	- zapoznanie z prawem i respektowanie praw innych, rozróżnianie dobra od zła w codziennych sytuacjach, poznanie i rozumienie pojęć: prawo, tolerancja, norma, obowiązek, - poszanowanie, respektowanie i egzekwowanie praw, - poznanie praw dziecka oraz obowiązków i praw ucznia; stosowanie się do nich,	- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej,	wszyscy pracownicy szkoły, rodzice,	Kościół	W trakcie roku szkolnego
2. Uczeń poznaje pojęcie niepełnosprawności.	- wyjaśnienie znaczenia pojęć: niepełnosprawność, klasa integracyjna, - kształtowanie pozytywnej postawy wobec osób niepełnosprawnych, - w miarę możliwości pomoc kolegom niepełnosprawnym, - przełamywanie barier i lęku przed osobami niepełnosprawnymi.	- pogadanki, rozmowy, - metody pogładowe (filmy), - indywidualne programy i projekty.	- wychowawcy, - nauczyciele nauczania zintegrowanego, - specjaliści, - rodzice.		W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń poznaje tradycje swojego narodu i regionu.	- zapoznanie ucznia z historią regionu i narodu, - ukazanie uczniowi bogactwa obrzędów naszego rejonu.	- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy, - apele okolicznościowe, - działania wynikające z realizacji programów autorskich z zakresu edukacji regionalnej, - metody pogładowe (filmy), - indywidualne programy i projekty.	- wychowawcy, - rodzice, - nauczyciele nauczania zintegrowanego, - katecheci, - dyrekcja.	- Kościół, - muzea, - galerie, - teatr, - filharmonia.	Zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych.
4. Uczeń poznaje i szanuje wartości rodzinne i patriotyczne	- docenienie wartości rodziny w swoim życiu, respektowanie obowiązków i praw, okazywanie szacunku i miłości najbliższym, odpowiedzialność za dobre imię	- zajęcia wynikające z podstawy programowej nauczania zintegrowanego.	- dyrekcja, rodzice, nauczyciel nauczania zintegrowanego, wychowawcy, specjaliści.		Cały rok szkolny

	rodziny, - kultywowanie tradycji oraz obyczajów rodzinnych i patriotycznych, znajomość symboli narodowych i okazywanie im szacunku, - właściwe zachowywanie się podczas uroczystości patriotycznych.				
--	--	--	--	--	--

PODMIOT: U C Z E Ń – II ETAP EDUKACYJNY – klasy IV-VIII

CELE SZCZEGÓLOWE	ZADANIA	SPOSÓB DZIAŁANIA	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE	TERMIN REALIZACJI
OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO					
1. Uczeń zna obowiązujące normy i zasady w szkole.	- zapoznanie uczniów z systemem kar i nagród, obowiązkami i prawami ucznia zapisanymi w Statucie Szkoły, programem „Szkoła z zasadami”, - zapoznanie z regulaminami i obowiązującymi przepisami BHP w „Śrubie” i pracowniach – informatycznej, sali ćwiczeń, - zapoznanie uczniów z sygnałami alarmowymi, drogami ewakuacyjnymi i procedurą postępowania w razie zagrożenia – symulacja ewakuacji szkoły.	- konsekwentne odwoływanie się wychowawców i nauczycieli do systemu kar i nagród w trakcie prowadzonych lekcji, - realizacja programu „Szkoła z zasadami”, - systematyczne przypominanie o obowiązkach i prawach ucznia, - konsekwentne reagowanie wychowawców i nauczycieli na przypadki łamania regulaminów, przepisów i zasad obowiązujących w szkole.	- nauczyciele, - wychowawcy Śruby, - specjaliści, - dyrekcja.		W trakcie roku szkolnego
2. Uczeń zna ogólnie przyjęte normy społeczno-moralne.	- modelowanie postaw prospołecznych ucznia, - motywowanie ucznia do przestrzegania w życiu codziennym norm społeczno-moralnych, - uczenie postaw tolerancyjnych	- lekcje katechezy, - terapia psychologiczna, socjoterapia, - działania wynikające z realizacji treści programowych, - realizacja Programu	- nauczyciele, - specjaliści, dyrekcja, rodzice.	Kościół, PPP Nr 2, Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny, Poradnia Psychologiczno –	W trakcie roku szkolnego

	wobec osób niepełnosprawnych, innych wyznań oraz osób o niższym statusie społeczno-ekonomicznym.	Wychowawczo - Profilaktycznego Szkoły, - bieżące działania interwencyjne, podejmowane w zaistniałych sytuacjach ryzykownych i konfliktowych.		Pedagogiczna Nr 2.	
3. Uczeń ma poczucie przynależności do społeczności klasowej i szkolnej.	- kształtowanie w uczniu poczucia przynależności do społeczności klasowej i szkolnej, - budzenie w uczniu potrzeby pielęgnowania tradycji i obrzędów szkolnych, - integracja środowiska klasowego i szkolnego, - angażowanie wszystkich uczniów w przedsięwzięcia na rzecz klasy, szkoły, środowiska lokalnego.	- zajęcia integrujące, - klasowe wyjścia oraz wycieczki integrujące, -okolicznościowe imprezy i uroczystości szkolne, -działalność Samorządu Uczniowskiego, -Bal Integuracyjny.	- nauczyciele, specjaliści, - opiekunowie Samorządu Szkolnego.	Rada Szkoły, Klasowe Rady Rodziców.	W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń stosuje podstawowe kanony właściwego zachowania w różnych sytuacjach i miejscach w szkole oraz poza szkołą.	- przypomnianie uczniom zasad savoir-vivre oraz z zasad zachowania obowiązujących w szkole i poza nią, - wpajanie uczniom praktykowania w stosunkach międzyludzkich zasady: „Nie czyń drugiemu, co tobie niemiłe”, - interweniowanie w przypadku kłótni, konfliktów, bójek, - dokonywanie analizy zachowań uczniów w szkole i poza szkołą.	- modelowanie postaw uczniów poprzez przykład dorosłych, - działania wynikające z realizacją treści programowych, - bieżące działania interwencyjne podejmowane w zaistniałych sytuacjach konfliktowych.	- wszyscy pracownicy szkoły.	Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny	W trakcie roku szkolnego
OBSZAR ROZOWJU EMOCJONALNEGO					
1. Uczeń rozwija swoją wrażliwość i empatię.	- angażowanie uczniów w pomoc koleżeńską, - organizowanie akcji charytatywnych z udziałem uczniów, - zachęcanie do działalności w wolontariacie,	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - lekcje katechezy, - wolontariat.	- nauczyciele, specjaliści, katecheci.	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego

	- akcentowanie tematyki dotyczącej wrażliwości i empatii na lekcjach religii.				
2. Kształtowanie poczucia własnej wartości ucznia.	- podnoszenie samooceny ucznia przez udział w konkursach klasowych i szkolnych, olimpijkach, - stosowanie wyróżnień i nagród w docenieniu szczególnych umiejętności ucznia, - zauważanie i wzmacnianie pozytywnych zachowań ucznia.	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - pamiętanie o stosowaniu pochwał i nagród, - terapia psychologiczna, - zajęcia socjoterapeutyczne.	- nauczyciele, rodzice, specjaliści.	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń poznaje konsekwencje swego zachowania.	- zapoznanie ucznia z sytuacjami ryzykownymi, - uświadomienie uczniowi konsekwencji zachowań ryzykownych.	-działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, -pogadanki, rozmowy, -metody pogładowe (filmy), -indywidualne programy i projekty.	- rodzice, wszyscy pracownicy szkoły.	PPP Nr 2, Policja, Straż Pożarna, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna.	W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń uczy się podstawowych zachowań asertywnych.	- kształtowanie umiejętności ucznia w zakresie komunikacji interpersonalnej i zachowań asertywnych w relacjach dziecko-dziecko, dziecko-dorosły, - zapoznanie z różnymi sposobami porozumiewania się i komunikowania, - upowszechnianie zasad poprawnego komunikowania się (kultura osobista, kultura słowa).	- terapia psychologiczna, - zajęcia socjoterapeutyczne, - pogadanki, rozmowy, - metoda dramy.	- psycholog, pedagog, socjoterapeuta, - nauczyciele, - rodzice.	PPP Nr 2.	W trakcie roku szkolnego
5. Uczeń uczy się rozpoznawać przykre i trudne dla niego emocje oraz potrafi sobie z nimi poradzić.	- kształtowanie umiejętności rozpoznawania własnych i cudzych uczuć oraz ich wyrażania, - budowanie umiejętności współodczuwania (empatii), - zapoznanie ucznia z najprostszymi metodami rozładowania przykrych emocji, - stwarzanie przyjaznych uczniowi warunków nauki w czasie lekcji.	- działania wynikające z realizacji treści programowych kształcenia zintegrowanego, - pogadanki, rozmowy, - terapia psychologiczna, - zajęcia socjoterapeutyczne.	-psycholog, pedagog, socjoterapeuta.	PPP Nr 2, Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny	W trakcie roku szkolnego
6. Uczeń wie, jak	- zapoznanie uczniów z pojęciami	- spotkania uczniów	- nauczyciele -	CODiR, PPP 2	Rok szkolny

postępować i do kogo się zwrócić w sytuacji pojawienia się agresji i przemocy.	<p>agresji i przemocy,</p> <ul style="list-style-type: none"> - uczenie pozytywnych sposobów rozładowania napięcia i nauka rozwiązywania problemów, - zapoznanie ze sposobami konstruktywnego rozładowania agresji psychicznej i fizycznej oraz właściwego reagowania w sytuacjach konfliktowych, - rozwijanie umiejętności wyrażania własnych stanów emocjonalnych i rozpoznawania ich u innych ludzi. 	<p>z przedstawicielem Policji, Straży Miejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania wynikające z realizacją treści programowych, - pogadanki, rozmowy z pedagogiem, psychologiem. 	<p>wychowawcy,</p> <ul style="list-style-type: none"> -specjaliści, - rodzice. 		
7.Uczeń reaguje na wulgarne zachowania innych.	<ul style="list-style-type: none"> - zwracanie uwagi na rozwijanie umiejętności komunikowania się przez dobór odpowiedniego słownictwa, - zwracanie uwagi w codziennych relacjach na wyrażanie szacunku, - rozwijanie w szkole pozytywnych więzi między wychowawcą, uczniami i rodzicami, - mobilizowanie nauczycieli, rodziców i pracowników szkoły do każdorazowego reagowania na wulgaryzmy uczniów. - modelowanie zachowań uczniów poprzez przykład dorosłych. 	<ul style="list-style-type: none"> - działania wynikające z realizacją treści programowych. 	<ul style="list-style-type: none"> - wszyscy pracownicy szkoły. 	Centrum Ochrony Dziecka i Rodziny	W trakcie roku szkolnego
OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO					
1. Uczeń potrafi uczyć się i korzystać z posiadanej wiedzy.	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie warunków sprzyjających pełnemu rozwojowi ucznia, -inspirowanie ucznia do poszukiwania sposobów twórczej samorealizacji, -pomoc uczniowi w uświadomieniu własnych mocnych stron, podnoszenie poczucia własnej wartości, 	<ul style="list-style-type: none"> - działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele, specjaliści, rodzice. 	PPP 2	W trakcie roku szkolnego

	<p>promowanie zdrowej rywalizacji, - poszerzanie wiedzy ucznia poprzez korzystanie z różnych źródeł i nośników informacji, - samodzielnie uczenie się i stosowanie wiedzy w praktyce, - organizowanie przez ucznia pracy własnej i zespołowej, - rozwiązywanie problemów w twórczy sposób, - dobre przygotowanie do nauki na wyższym etapie kształcenia.</p>				
2. Uczeń uczy się rozpoznawać swoje uzdolnienia i zainteresowania.	<p>- tworzenie warunków sprzyjających pełnemu rozwojowi ucznia, - inspirowanie ucznia do poszukiwania sposobów twórczej samorealizacji, - pomoc uczniowi w uświadomieniu jego mocnych stron, - wspomaganie rozwoju własnych pasji i zainteresowań uczniów, - wspieranie ucznia w przezwyciężaniu trudności i ograniczeń zdrowotnych, - dostosowywanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych uczniów.</p>	<p>- tablica informacyjna o działających w szkole kołach zainteresowań, - terapia psychologiczna, - prezentacje osiągnięć uczniów w szkole i poza nią, - korygowanie deficytów rozwojowych poprzez zajęcia o charakterze terapeutycznym, rewalidacyjnym.</p>	<p>- specjaliści - wychowawcy Śruby, - nauczyciele bibliotekarze, - opiekunowie kół zainteresowań, - nauczyciele, - rodzice.</p>	PPP Nr 2	W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń poznaje inne kultury.	<p>- zapoznanie ucznia z tradycjami, obrzędami, kulturą, religią wybranych państw lub grup etnicznych, - uczenie się dostrzegania własnej tożsamości w relacji z „Innym”, „Obcym”, - uczenie się tolerancji i szacunku wobec odmienności, - otwartość wobec „Innych”, „Obcych” i negowanie stereotypów</p>	<p>- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy.</p>	<p>- nauczyciele, - katecheci, - specjaliści - rodzice.</p>		W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń wyraża własne	<p>- kształtowanie umiejętności ucznia w</p>	<p>- działania wynikające z realizacji</p>	<p>- nauczyciele,</p>		W trakcie roku

poglądy i jest tolerancyjny wobec innych.	otwartym wyrażaniu swoich poglądów, próśb i oczekiwań, szanowania poglądów i uczuć innych ludzi, - kształtowanie umiejętności rozpoznawania sytuacji presji i odpowiednich reakcji, - uczeń jest tolerancyjny wobec różnych poglądów, postaw, przekonań, nie kieruje się stereotypami odnoszącymi się do innych narodów i ras, potrafi określić granice tolerancji.	treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy.	- katecheci, - specjaliści, - rodzice.		szkolnego
OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO					
1.Uczeń uczy się dbać o zdrowie i bezpieczeństwo własne i innych.	- przekazanie wiedzy na tematy związane z higieną pracy i nauki, higieną psychiczną i osobistą, - rozpowszechnianie informacji na temat racjonalnego odżywiania, kulturalnego i estetycznego spożywania posiłków, zdrowego trybu życia oraz higieny ciała, odzieży, miejsca nauki i wypoczynku, - poznanie i stosowanie zasad ruchu drogowego, wdrażanie do zasad bezpieczeństwa na drodze i w miejscach publicznych, przygotowanie uczniów do egzaminu na kartę rowerową, - zapoznanie z zasadami bezpieczeństwa w trakcie wycieczek w mieście oraz poza miastem.	- działania wynikające z realizacji treści programowych, - prelekcje pielęgniarki, - wykonywanie gazetek szkolnych dotyczących zasad higienicznego trybu życia.	- nauczyciele, rodzice, - spotkania z pracownikiem służby zdrowia.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	W trakcie roku szkolnego
2.Uczeń uświadamia sobie, że palenie tytoniu jest szkodliwe dla zdrowia.	- uświadomienie uczniom na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem,	- realizowanie programu edukacji antytytoniowej.	- nauczyciele, rodzice, - specjaliści.	Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	W trakcie roku szkolnego

	- wykształcenie wśród uczniów umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.				
3. Uczeń uczestniczy w różnych formach aktywności ruchowej.	- promowanie aktywności fizycznej poprzez: zachęcanie do udziału w zajęciach sportowych , - organizowanie sportowych rozgrywek szkolnych i międzyszkolnych, - przestrzeganie zasad bezpieczeństwa na drodze i podczas gier oraz zabaw, - aktywizowanie osób z nadwagą i innymi problemami zdrowotnymi, - organizowanie integracyjnych wycieczek i imprez sportowo - rekreacyjnych	- zawody, turnieje, konkursy i zajęcia sportowe, - zajęcia na świeżym powietrzu.	- nauczyciele, w tym nauczyciele wychowania fizycznego.	Inne szkoły	W trakcie roku szkolnego
4. Uczeń potrafi konstruktywnie spędzać czas wolny.	- angażowanie uczniów w działalność pozalekcyjną i pozaszkolną, - wskazanie konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu - relaksu.	- koła i zajęcia pozalekcyjne.	- nauczyciele, rodzice, specjaliści.		W trakcie roku szkolnego
5. Uczeń uświadamia sobie zagrożenia płynące z nadmiernego korzystania z Internetu, telefonu komórkowego i gier komputerowych.	- wskazanie zasad bezpiecznego dla zdrowia korzystania z Internetu, telefonu i gier, - przypomnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego w grupie rówieśniczej.	- zajęcia w ramach godzin z wychowawcą, informatykiem, - zajęcia z pedagogiem, - zajęcia warsztatowe ze specjalistą z ETAP-u.	- wychowawca, pedagog, psycholog, nauczyciele informatyki, rodzice.	ETAP	W trakcie roku szkolnego

OBSZAR ROZWOJU MORALNEGO

<i>OBSZAR ROZWOJU MORALNEGO</i>					
1. Uczeń zna swoje prawa i obowiązki.	- zapoznanie z prawem i respektowanie praw innych, - rozróżnianie dobra od zła w codziennych sytuacjach, poznanie i rozumienie pojęć: prawo, tolerancja, norma, obowiązek,	- działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej.	wszyscy pracownicy szkoły, rodzice.	Kościół	W trakcie roku szkolnego

	<ul style="list-style-type: none"> - poszanowanie, respektowanie i egzekwowanie praw, - poznanie praw dziecka oraz obowiązków i praw ucznia, stosowanie się do nich. 				
2. Uczeń poznaje pojęcie niepełnosprawności.	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnienie znaczenia pojęć: niepełnosprawność, klasa integracyjna, - kształtowanie pozytywnej postawy wobec osób niepełnosprawnych, - w miarę możliwości pomoc kolegom niepełnosprawnym, - przełamywanie barier i lęku przed osobami niepełnosprawnymi. 	<ul style="list-style-type: none"> - pogadanki, rozmowy, - metody pogładowe (filmy), - indywidualne programy i projekty. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - nauczyciele, - specjaliści, - rodzice. 		W trakcie roku szkolnego
3. Uczeń poznaje tradycje swojego narodu i regionu.	<ul style="list-style-type: none"> - zapoznanie ucznia z historią regionu i narodu, - ukazanie uczniowi bogactwa obrzędów naszego rejonu, - działania wynikające z realizacji treści programowych, - apele okolicznościowe, - działania wynikające z realizacji programów autorskich z zakresu edukacji regionalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> - działania wynikające z realizacji treści podstawy programowej, - pogadanki, rozmowy, - metody pogładowe (filmy), - indywidualne programy i projekty. 	<ul style="list-style-type: none"> - wychowawcy, - rodzice, - nauczyciele, - katecheci, - dyrekcja, - Kościół, - muzea, - galerie, - teatr, - filharmonia. 		Zgodnie z kalendarzem imprez szkolnych.
4. Uczeń szanuje wartości rodzinne i patriotyczne.	<ul style="list-style-type: none"> - docenienie wartości rodziny w swoim życiu, świadomość swojej pozycji w rodzinie, swoich praw i obowiązków, okazywanie szacunku i miłości najbliższym, - odpowiedzialność za dobre imię rodziny, - uczeń kultywuje tradycje i obyczaje rodzinne i patriotyczne, zna symbole narodowe i okazuje im szacunek, potrafi właściwie zachować się podczas uroczystości patriotycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> - lekcje historii, języka polskiego, wos, wdźwr, godziny z wychowawcą, religia. 	<ul style="list-style-type: none"> - dyrekcja, rodzice, nauczyciele, wychowawcy, specjaliści. 		Cały rok szkolny
5. Uczeń dokonuje samooceny i planuje przyszłość.	<ul style="list-style-type: none"> - świadomość swoich predyspozycji zawodowych, - poznanie mocnych stron, zalet 	<ul style="list-style-type: none"> - zajęcia z doradztwa zawodowego. 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzice, specjaliści, wychowawcy. 	LCDZ	Cały rok szkolny

	i zasobów, - zapoznanie ze współczesnym rynkiem pracy, - przygotowanie do świadomego wyboru szkoły programowo wyższej.				
--	--	--	--	--	--

PODMIOT: NAUCZYCIELE

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE	TERMIN REALIZACJI
1. Nauczyciel poszerza wiedzę na temat przyczyn i symptomów zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> - systematyczne śledzenie przez nauczyciela dostępnej prasy i literatury dotyczącej profilaktyki zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, - udział nauczycieli w szkoleniach, kursach i warsztatach dotyczących profilaktyki zagrożeń. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywność własna nauczyciela, - prelekcje. 	<ul style="list-style-type: none"> - zainteresowani nauczyciele, - pracownicy biblioteki. 	<ul style="list-style-type: none"> - Policja, - Służba Zdrowia, - „ETAP” 	2015- 2018
2. Nauczyciel zna i stosuje techniki skutecznej komunikacji interpersonalnej.	<ul style="list-style-type: none"> - udział nauczycieli w warsztatach doskonalących kompetencje w zakresie komunikacji interpersonalnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - warsztaty. 	<ul style="list-style-type: none"> - psycholog, - pedagog. 	<ul style="list-style-type: none"> - PPP Nr 2 	2015- 2018
3. Nauczyciele doskonalą własne umiejętności wychowawcze.	<ul style="list-style-type: none"> - uczestnictwo nauczycieli w warsztatach podnoszących umiejętności wychowawcze (negocjacji, mediacji, interwencji kryzysowej). 	<ul style="list-style-type: none"> - aktywność własna, - warsztaty. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele, - wychowawcy, - pedagog, - psycholog. 	<ul style="list-style-type: none"> - PPP Nr 2, - CEN, - Podlaska szkoła dla rodziców i wychowawców, - Niepubliczne placówki kształcenia. 	2015- 2018
4. Nauczyciel jest inspiratorem działań szkoły na rzecz szeroko rozumianej profilaktyki.	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie przez nauczycieli różnorodnych form działań profilaktycznych, - dzielenie się nauczycieli własną wiedzą, doświadczeniem i dorobkiem z zakresu profilaktyki. 	<ul style="list-style-type: none"> - scenariusze, - programy, - projekty działań, - referaty, - publikacje, - wymiana doświadczeń przez Internet. 	<ul style="list-style-type: none"> - nauczyciele, - liderzy WDN, - dyrekcja. 	<ul style="list-style-type: none"> -CEN 	2015- 2018
5. Nauczyciel organizuje	<ul style="list-style-type: none"> - organizacja przez nauczycieli imprez, 	<ul style="list-style-type: none"> - wszystkie działania 	<ul style="list-style-type: none"> -nauczyciele, 	<ul style="list-style-type: none"> - PPP Nr 2 	2015- 2018

i koordynuje działania wynikające ze Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego.	spotkań, prelekcji, pogadanek i innych form wynikających z Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego, - twórcza realizacja przez nauczyciela zadań wynikających ze Szkolnego Programu Wychowawczo – Profilaktycznego.	służące realizacji celów programów.	- wychowawcy, - dyrekcja.	- Policja, - Kościół, - M O T i R „Etap” - P S S E, - Sąd Rodzinny i Nieletnich.	
---	--	-------------------------------------	------------------------------	--	--

PODMIOT: R O D Z I C E

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	SPOSÓB REALIZACJI	OSOBY ODPOWIEDZIALNE	INSTYTUCJE WSPOMAGAJĄCE	TERMIN REALIZACJI
1. Rodzice mają poczucie współodpowiedzialności za realizację zadań wychowawczych szkoły.	- zaznajomienie rodziców z realizowanymi w szkole działaniami wychowawczo-profilaktycznymi, -współorganizacja i udział rodziców w imprezach szklonych.	- udział w uroczystościach wynikających ze szkolnego kalendarza imprez, - udział w imprezach klasowych, - spotkania informacyjne.	- Rada Szkoły, - wychowawcy klas, - dyrekcja.		Zgodnie z kalendarzem szkolnym.
2. Rodzice potrafią zorganizować dziecku czas wolny oraz wesprzeć je w przypadku wystąpienia problemów z nauką.	- uczestnictwo rodziców w różnorodnych formach doksztalcania, zawierających elementy pedagogiki zabawy i dydaktyki.	- warsztaty, - prelekcje, - indywidualne konsultacje.	- nauczyciele posiadający stosowne kwalifikacje.		Cały rok szkolny
3. Rodzice mają świadomość wpływu prawidłowych relacji w rodzinie na rozwój dziecka.	- udział rodziców w spotkaniach i prelekcjach na temat wychowawczej funkcji rodziny, - umożliwienie rodzicom korzystania z indywidualnych porad i konsultacji pomocnych w rozwiązywaniu problemów rodziny, - propagowanie informacji na temat instytucji i placówek wspomagających rodzinę w realizacji	- warsztaty, - prelekcje, - indywidualne konsultacje, - tablica informacyjna dla rodziców, - informacje na stronie internetowej szkoły.	- wychowawcy klas, - psycholog, - pedagog.	- PPP Nr 2	Cały rok szkolny

	jej funkcji wychowawczej.				
4. Rodzice mają wiedzę na temat symptomów zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży oraz wiedzę, do jakich placówek wspomagających mogą się kierować.	- zapoznanie rodziców z symptomami zachowań ryzykownych dzieci i młodzieży, - dostarczenie rodzicom informacji o placówkach i instytucjach wspierających.	- prelekcje, - zebrania rodziców, - informacje na stronie internetowej szkoły, - dostarczenie materiałów informacyjnych.	- wychowawcy klas, - psycholog, - pedagog, - pielęgniarka.	- wszystkie instytucje wspomagające funkcjonowanie rodziny i szkoły	Cały rok szkolny
5. Rodzice posiadają odpowiednie umiejętności wychowawcze, które są pomocne w rozwiązywaniu problemów związanych z zachowaniami ryzykownymi dzieci.	- organizowanie rodzicom spotkań ze specjalistami podnoszącymi ich umiejętności wychowawcze.	- prelekcje, - warsztaty, - pogadanki, - indywidualne konsultacje, - spotkania grup wsparcia.	- wychowawcy klas, - psycholog, - pedagog.	PPP nr 2	Cały rok szkolny
6. Rodzice znają konsekwencje prawne zachowań ryzykownych dzieci.	- zapoznanie rodziców z konsekwencjami prawnymi zachowań ryzykownych dzieci.	- prelekcje, - spotkanie z przedstawicielami Policji.	- wychowawcy klas, - psycholog, - pedagog.	Policja, Straż Miejska	Cały rok szkolny

